

сену від моменту приватизації чи зміни власника, чи величина цих коштів перевищувала інвестиційні зобов'язання, чи зросла вартість основного капіталу. Необхідно визначити структуру основного капіталу, його зміну, частку машин і обладнання, чи рівень інвестицій вплинув на зростання амортизації і наскільки. Моніторинг зв'язку між рівнем просування технологічних змін та характеристиками промислових підприємств регіону представлено у табл. 2.

Табл. 2. Моніторинг зв'язку між рівнем просування технологічних змін та характеристиками промислових підприємств регіону, які забезпечують виробництво машин і обладнання

Специфікація		Кількість підприємств згідно рівня просування технологічних змін			
		ДВТЗ	ВТЗ	НТЗ	БЗ
Власність	Державна				
	Державна (м)				
	Приватна з ЗК				
	Приватна із стратегічними інвестиціями				
	Приватна з ІПФ				
	Приватна (акціонерна)				
Величина	Дуже великі				
	Великі				
	Середні				
Функція	Міжнародна				
	Національна (м)				
	Національна				
	Над регіональна				
Розміщення	Дуже велике місто, обласний центр				
	Велике місто				
	Середнє місто				
	Мале місто				
Профіль діяльності (згідно з розділом КВЕД)	Виробництво машин, обладнання і апаратури				
	Виробництво металів				
	Виробництво енергоресурсів				
	Виробництво електроенергії				
Ефективність технологічного оновлення	Інвестиції				
	Фондовіддача / інвестиції				
	Приріст прибутків / приріст інвестицій				
	Приріст амортизації / приріст інвестицій				
	Вартість основного капіталу				
	Приріст вартості основного капіталу / приріст інвестицій				
	Використання комп'ютерів для контролю процесів виробництва.				
	Впровадження стандартів ISO 9001				

Примітка: державна (м) – підприємства з національними функціями, які експортують частину продукції на міжнародні ринки.

Джерело: авторська розробка.

Запропонований моніторинг дає змогу визначити результативність проведеного технологічного оновлення, підвищення конкурентоздатності на міжнародних ринках. Приєднання України до Євросоюзу означає для промислових

підприємств впровадження європейських правил розвитку економіки, передусім участі у спільному зовнішньому ринку. Необхідно звернути увагу на низький рівень конкурентоздатності продукції промислових підприємств України через брак модернізації. Це означає проблеми розвитку експорту до країн ЄС тих підприємств, які не впровадили технологічних змін. Конкурентний тиск з боку закордонних підприємств дає шанс тільки найсильнішим підприємствам, які здійснили великі технологічні зміни.

Література

1. Соболев С.М. Тексти лекцій з дисципліни "Менеджмент" / С.М. Соболев, З.Є. Шершньова. – К. : Вид-во КНЕУ. [Електронний ресурс]. – Доступний за <http://10.1.1.66/Methodicum/econ-u/k-management/OSN-MANAGEMENT>.
2. Геєць В.М. Інноваційні перспективи України : монографія / В.М. Геєць, В.П. Семиноженко. – Харків : Вид-во "Константа", 2006. – 272 с.
3. Маркетинг. Менеджмент. Інновації : монографія / за ред. д-р екон. наук, проф. С.М. Ілляшенка. – Суми : ТОВ "Торговий дім "Папірус", 2010. – 621 с.

Андел І.В. Технологическое обновление – фактор повышения конкурентоспособности промышленных предприятий региона на международных рынках

Технологическое обновление промышленных предприятий в регионе требует первоочередного технологического обновления предприятий, обеспечивающих производство машин и оборудования. За счет этого промышленные предприятия могут обновить технологию, внедрять новые машины и оборудование отечественного производства.

Предложена организация мониторинга технологического обновления промышленных предприятий региона, которые обеспечивают производство машин и оборудования. Использование предложенного мониторинга облегчит управление технологическим обновлением предприятий региона с целью повышения конкурентоспособности на международных рынках.

Ключевые слова: технологическое обновление предприятий в регионе, конкурентоспособность промышленных предприятий, международные рынки.

Андел І.В. Update process as a factor increasing competitiveness region's industrial enterprises to international markets

Technological upgrade of industrial enterprises in the region requires a primary technological renovation of enterprises that provide production machinery and equipment. Due to this industry can update technology, introducing new machinery and equipment of domestic production. A monitoring organization technological modernization of industrial enterprises in the region, providing production machinery and equipment. Using the proposed monitoring will help to manage technological upgrading of regional enterprises to improve their competitiveness in international markets.

Key words: technological innovation of enterprises in the region, industrial competitiveness, international markets.

УДК 658.155.2

**Проф. Т.Г. Васильців, д-р екон. наук;
магістрант Х.М. Волянчук – Львівська КА**

ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ Й ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Обґрунтовано доцільність застосування стратегічного підходу до забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Визначено механізм формування стратегії забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства, що складається з елементів його забезпечення, аналізу політики управління, підходів до

управління ризиком, вибору інструментів управління. Визначено етапи стратегічного управління фінансовою стійкістю на підприємстві. Висвітлено основні сучасні тенденції теоретико-методичних основ формування фінансової стійкості та платоспроможності.

Ключові слова: фінансова стійкість, платоспроможність, теоретико-методичні основи, стратегічний підхід.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку економіки України супроводжується значною кількістю реформ, змін у податковій системі, нестійкістю грошової одиниці, ставлячи перед підприємствами завдання швидко реагувати на зміни у зовнішньому середовищі. В умовах нестабільності кожен суб'єкт господарювання повинен вміти планувати забезпечувати свою фінансову безпеку і життєздатність. Найкращим у цьому випадку є стратегічний підхід до організації управління фінансовою стійкістю та платоспроможністю підприємства. Такий підхід дасть підприємству змогу швидко адаптуватись до змін у зовнішньому середовищі і втримати позицію на ринку.

Відтак, розроблення теоретико-методологічних основ для підприємств набуває особливо важливого значення, адже стає основою прийняття дієвих управлінських рішень. Під стратегією забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства потрібно розуміти систему принципів і методів розроблення та реалізації стратегічних управлінських рішень щодо формування та розподілу фінансових ресурсів задля забезпечення зростання вартості ділової одиниці та її фінансової стійкості у тривалому періоді.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Необхідність використання стратегічного підходу до управління фінансовою стійкістю та платоспроможністю підприємств відображено в наукових працях В.І. Плиса, Г.П. Скляра, М. Портера, Н.П. Бакеренко, О.В. Постановової, О.О. Педика, О.С. Дуброва, С.С. Гринкевича, Ю.М. Ярошенка та ін.

Постановка завдання. Метою роботи є удосконалення теоретико-методичних основ формування та реалізації стратегії забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

Виклад основного матеріалу. Під час дослідження питань, пов'язаних із забезпеченням достатнього рівня фінансової стійкості та платоспроможності у стратегічній перспективі підприємства, найчастіше оперують поняттям "стратегічна фінансова стійкість". Основною характеристикою цієї категорії є здатність не тільки забезпечувати фінансово-економічну стійкість тривалій час в умовах нестабільності ринку, а й збільшувати вартість капіталу підприємства. Метою стратегічного управління є створення механізму, який відображає комплексні програми, напрями дій щодо управління ризиками та досягнення належного рівня фінансової стійкості підприємства. Такий механізм можна відобразити за допомогою схеми, яка показує етапи досягнення фінансової стійкості (рис.) [3].

Можна виділити три основні етапи стратегічного управління фінансовою стійкістю та платоспроможністю на підприємстві:

1. Стратегічний аналіз фінансової стійкості та визначення ризиків. Такий аналіз проводять за показниками фінансової стійкості, платоспроможності, ліквідності та дає змогу дати кількісну оцінку фінансової стійкості та платоспроможності, визначити рівень ризику, недоліки управління.

2. Формування стратегій забезпечення фінансової стійкості. У кризові періоди, коли показники діяльності погіршуються, використовують стратегію подолання нестійкості або стратегію виживання; у періодах нестабільності обсягів діяльності, коли керівництво задоволене станом свого підприємства, застосовують стратегію підтримки стійкості або стабілізації; за бажання підприємства до підвищення рентабельності й інших показників ефективності діяльності застосовують стратегію розвитку або стійкого зростання.
3. Забезпечення реалізації обраної стратегії шляхом складання тактичних планів, тобто сукупності заходів, бюджетів та важелів впливу [1].

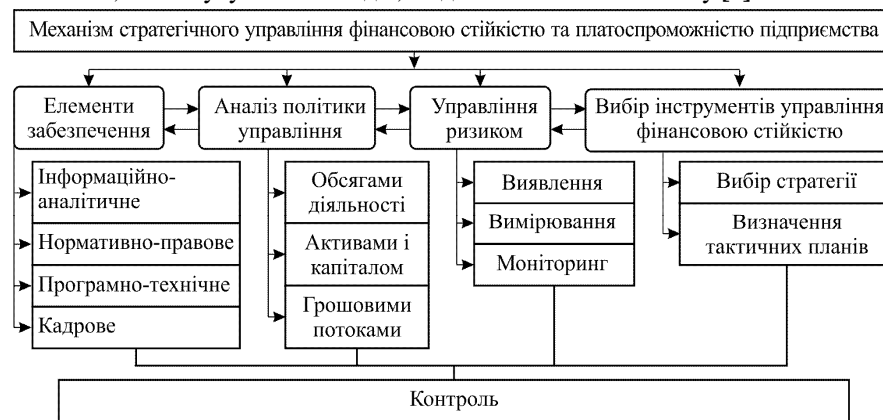

Рис. Схема механізму стратегічного управління фінансовою стійкістю та платоспроможністю

Результатом попереднього аналізу є загальне оцінювання фінансового стану підприємства, а також визначення платоспроможності та задовільної структури балансу підприємства. Для виявлення причин сформованого фінансового стану, перспектив і конкретних шляхів його поліпшення проводять детальний, поглиблений і комплексний аналіз діяльності підприємства. Аналізують динаміку валюти балансу, структуру пасивів, джерела формування оборотних коштів і їхню структуру, основні засоби та інші необоротні активи, результати фінансової діяльності підприємства.

Новим напрямом в управлінні фінансово-економічною діяльністю підприємств є розроблення процесу управління їх платоспроможністю, який би забезпечував прийняття оперативних і стратегічних управлінських фінансових рішень. Його сутність можна визначити як специфічну, упорядковану сукупність взаємопов'язаних елементів управління платоспроможністю, що існує у рамках інформаційних зв'язків, закріплених існуючою організаційною структурою підприємства; комплекс цілеспрямованих, послідовних дій, необхідних для забезпечення бажаного стану його платоспроможності у різні моменти часу.

Ефективність процесу управління платоспроможністю підприємств, передусім, залежить від системи його інформаційного забезпечення. Її формування забезпечує обґрунтування альтернативних варіантів рішень і здійснення на цій основі безперервного цілеспрямованого підбору відповідних інформатив-

них показників, необхідних для здійснення аналізу, прогнозування та підготовки оперативних управлінських рішень. Модель звітності, яка існувала донедавна, не могла давати користувачам необхідної інформації для безпосереднього коригування і додаткового залучення даних щодо ефективного управління платоспроможністю торговельного підприємства і, безперечно, потребує подальшого удосконалення.

Вважаємо за необхідне розширити інформаційну базу процесу управління платоспроможністю підприємств торгівлі на основі модифікації управлінської інформації, що дасть змогу деталізувати та поглиблювати аналіз платоспроможності. На сьогодні дедалі більшої актуальності набуває удосконалення програмного забезпечення процесу управління платоспроможністю підприємств, оскільки інформаційна сфера стає дедалі розвиненішою, і абсолютна більшість існуючих комп'ютерних програм орієнтована на проведення комплексного ретроспективного аналізу фінансового стану підприємства, де аналіз платоспроможності є тільки однією із складових.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, метою формування стратегії забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства є забезпечення його стабільності функціонування і розвитку у довгостроковій перспективі шляхом вибору певної стратегії. Належний рівень фінансової стійкості підприємства в процесі його розвитку та функціонування забезпечується формуванням оптимальної та гнучкої структури капіталу, підтримкою постійної платоспроможності та ліквідності, збалансуванням грошових потоків, аналізом кредитоспроможності, вільним маневруванням грошових коштів, постійним стабільним перевищенням доходів над витратами, тобто досягається завдяки ефективному управлінню фінансами.

Дослідження методичної частини процесу управління платоспроможністю підприємства дає змогу стверджувати, що підходи, які використовують як основні, на сьогодні не втратили своєї актуальності, але потребують подальшого розроблення та удосконалення. Практично методи аналізу та прогнозування платоспроможності підприємств, що використовуються на теперішній час в Україні, відстають від розвитку ринкової економіки. Крім цього, істотною проблемою розроблення інформаційних систем управління платоспроможністю підприємств є методологічні труднощі створення та обґрунтування нових теоретичних і методичних підходів, які враховували б особливості такого процесу в комп'ютерному середовищі.

Література

1. Гринкевич С.С. Економічні основи стратегічного управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах ринкових перетворень / С.С. Гринкевич // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2012. – Вип. 18.5. – С. 110-114.
2. Приймак І.І. Стратегічний аналіз фінансової стійкості підприємства / І.І. Гринкевич // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики, 2012. – № 3(19). – С. 136-138.
3. Скіяр Г.П. Механізм забезпечення фінансової стійкості підприємств споживчої кооперації та його вдосконалення в умовах перехідної економіки / Г.П. Скіяр, О.О. Педик // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі : зб. наук. праць. – Полтава Вид-во Полтавського УЕТ. – 2010. – № 3 (42). – С. 83-88.

4. Семенов А.Г. Фінансова стратегія в управлінні підприємствами : монографія / А.Г. Семенов, О.О. Сропутова, Т.В. Перекрест та ін. – Запоріжжя : Вид-во КПУ, 2008. – 188 с.
5. Шабліста Л.М. Фінансова стійкість підприємства: сутність і методи оцінки / Л.М. Шабліста // Економіка і прогнозування : зб. наук. праць. – 2006. – № 2. – С. 46-58.

Васильцив Т.Г., Волянук Х.М. Тенденції формування і реалізації стратегії забезпечення фінансової устойчивості і платіжеспособності підприємства

Обоснована целесообразность применения стратегического подхода к обеспечению финансовой устойчивости и платежеспособности предприятия. Определены механизмы формирования стратегии обеспечения финансовой устойчивости и платежеспособности предприятия, состоящий из элементов его обеспечения, анализа политики управления, подходов к управлению риском, выбора инструментов управления. Определены этапы стратегического управления финансовой устойчивостью на предприятии. Освещены основные современные тенденции теоретико-методических основ формирования финансовой устойчивости и платежеспособности.

Ключевые слова: финансовая устойчивость, платежеспособность, теоретико-методические основы, стратегический подход.

Vasylytsiv T.H., Volianyk Kh.M. Theoretical and Methodological Bases of Forming and Implementing the Strategy of Providing Financial Stability and Solvency of Enterprises

The necessity of a strategic approach to financial stability and solvency is substantiated. The mechanism of formation a strategy to ensure financial stability and solvency is determined. The mechanism consists of provision elements, policy analysis management, risk management approaches, and choice management tools. The stages of strategic management of financial stability in the enterprise are identified. The basic trends of modern theoretical and methodological foundations of financial stability and solvency are ascertained.

Key words: financial stability, solvency, theoretical and methodological foundations, strategic approach.

УДК 336.71

Доц. Я.В. Грудзевич¹, канд. екон. наук;
провідний економіст Ю.П. Табачук²

ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Узагальнено методи управління ліквідністю банківської системи. Проаналізовано зарубіжний досвід управління ліквідністю у Словаччині, Чехії, Туреччині, Казахстані та Росії. Визначено спільні та відмінні риси управління надлишковою ліквідністю у посткризовий період. Досліджено сучасну практику використання Національним банком України обов'язкових нормативів ліквідності. Визначено проблемні питання теоретичних і практичних аспектів регулювання ліквідності банківських систем. Вирішення цих проблем дасть змогу підвищити ефективність управління банківською ліквідністю.

Ключові слова: банківська система, ліквідність, ліквідність банківської системи, нормативи ліквідності, рефінансування, управління ліквідністю.

Актуальність теми. Управління ліквідністю банківської системи є одним із пріоритетних завдань центральних банків. Це пов'язано з тим негативним впливом, який здійснює як недостатня, так і надлишкова ліквідність і на

¹ Львівський інститут банківської справи УБС НБУ, м. Київ;

² Управління НБУ у Львівській області